

STIKI PO RAZVEZI STARŠEV

Priprava: Dušica GRGRič

Stiki so predvsem pravica in potreba otroka,
hkrati pa dolžnost obeh roditeljev.

KOMU SO STIKI NAMENJENI?

Preprosto in jasno se zdi, da so stiki namenjeni otrokom. Vendar pa, ob nerazrešenosti partnerskega odnosa, oba roditelja na to velikokrat pozabljata. Stiki naj bi bili dogovorjeni in organizirani tako, da ne povzročajo napetosti, zadrege, strahu in razočaranj v otroku. Odgovornost za to nosi roditelj, pri katerem otrok živi, pa tudi tisti, ki prihaja ponj. Na stike je treba otroka pripraviti, se z njim veseliti in ga z zaupanjem izročiti drugemu roditelju. Stiki namreč niso namenjeni temu, »da oče dobi, kar mu pripada, ker plačuje preživnino« ali da so mu onemogočeni, »ker preživnine ne plačuje redno«!

Stiki so predvsem pravica in potreba otroka, hkrati pa dolžnost obeh roditeljev.

Otrok potrebuje, si želi in ima rad oba starša! Zato morata stike izpeljati tako, da se bo pri tem čim bolj počutil. In morata, kolikor je najbolj mogoče, pozabiti na osebne zamere in prizadetost! Koristno je, da je urnik obiskov dogovorjen in prilagojen otrokovim zunajšolskim obveznostim, tako da stiki čim manj posegajo v njegov ustaljeni red. Za otroka je pomembno, da ima občutek varnosti, da je ohranil veliko stalnic iz »prejšnjega življenja«, ko so še vsi živeli skupaj, in da ve, da je še vedno ljubljen od obeh roditeljev! Usklajenost med staršema mu to lahko zagotovi. Zanj je pomembno, da se z mamo (večinoma otroci ostanejo z mamami) skupaj pripravljata in veselita obiskov – ne pa, da nosi s seboj njeno žalost, prizadetost in zaskrbljenost, ko odhaja na obisk k očetu. Pomembno je, kako poteka odhod od doma in kakšno je srečanje (izročitev otroka!) z drugim roditeljem. Pokažite otroku, da ste zaradi njega veseli, ker bo preživel čas z očetom, ki ga ima tako rad in ga pogreša! Pokažite mami, ko boste otroka prevzeli, da ji ni treba skrbeti, ker (bo)ste skrben oče in boste poskrbeli, da se bosta z otrokom imela lepo! Ko se držimo dogovorov, otroku

izkažemo spoštovanje, mu damo vedeti, da ga upoštevamo in da nam je pomemben.

Ko spoštljivo obravnavamo drugega roditelja, otroka poučujemo, kako ravnati in se vesti (tudi) do nekoga, čigar ravnanje nas je prizadelo. Lahko, da vse naše bitje odklanja in obsoja ravnanje drugega od staršev (ne pa njega kot osebo!) – vendar moramo postati sposobni ohraniti spoštovanje in se dostojno vesti do njega. To pomeni, da čeprav se včasih kot partnerja težko pogovarjava, le najdeva moč, da ohranjava kulturno komunikacijo – kot roditelja.

To konkretno pomeni, da oče morebitno zamudo pravočasno sporoči mami oziroma da mama poskrbi, da je otrok pravočasno pripravljen za odhod na srečanje z očetom. To pomeni tudi, da mama – čim manj boleče za otroka – reši zadrego, če očeta ni ali zamuja (!), in tudi, da oče upošteva dogovor in pripelje otroka tako, kakor je domenjeno. Če pride vmes kaj resnično izrednega, mami v naprej sporoči razlog za zamudo.

To niso zadeve, ki bi kakor koli smele spravljeni otroka v stisko in mu zbujati tesnobo. Za oba starša je pomembno, da ob morebitni napetosti in nesporazumih mislita predvsem na to, kako jih rešiti, da bo otrok kar najmanj prizadet – da se ne bodo na njem lomila njuna kopja! To pomeni tudi, da ne glede na osebna prepričanja in zamere spoštljivo govorita drug o drugem, sta iskrena glede lastnega počutja do nekdanjega partnerja, a izbirata, o katerih zamerah in kako je primerno razpravljati o lastnih doživljanjih tudi z otrokom. Nenehno je treba upoštevati in se zavedati, da ima otrok rad oba in ga zavedanje, da se nimata več rada in se ne razumeta, spravlja v stisko in ne ve, kako bi se vedel. Nekaj mora skrivati pred enim, nekaj pred drugim staršem, v strahu, da ne bi izgubil naklonjenosti katerega od njiju ali da ne bi postal »kriv« za to, da se ne sme več srečati z roditeljem, s katerim ne živi več skupaj. Vse to so zelo pomembne zadeve, na katere starša ne bi smela nikoli pozabiti, in jima ne bi smelo biti pomembno, kdo bo premagal koga, kaj je »prav« in kaj »narobe« – temveč: kaj je najbolje za otroka (če ga imata resnično rada!).

Z načinom, kako starša izvajata stike, izkažeta svojo odgovornost in ljubezen do otroka ter pri njem ohranjata in utrjujeta občutek varnosti, sprejetosti, zavedanja, da je zaželen in ljubljen. Učita ga, da sta, čeprav sta se kot partnerja razšla, ohranila roditeljsko ljubezen in se kot roditelja medsebojno spoštujeta.

Če pa gre za njuno medsebojno nespoštovanje, za nespoštovanje otroka in njegovih potreb, ravnata tako, da v njem sprožita občutek razklanosti med enim in drugim; občutke negotovosti, ko je eden izrazito (ali prikrito) nenaklonjen stikom zaradi osebnih zamer; občutke strahu, da bo izgubil naklonjenost enega, če bo pokazal privrženost drugemu; občutke nesprejetosti, neljubljenosti in krivde, ker je izgubil enega izmed njiju (otrok si velikokrat misli, da »ni bil dovolj priden in da je očka zato odšel«!), in tesnobne občutke, ker enega od roditeljev »pušča samega«, ko gredo na obisk ali počitnice k drugemu, in podobno.

Skrb in ljubezen do otroka se kaže tudi v tem, da roditelj, s katerim otroci ne živijo, obiskuje roditeljske sestanke in govorilne ure, v času stikov pelje otroka na športna tekmovanja, ure klavirja ali pouk tujega jezika. Za otroka je pomembno, da sošolci vidijo, da ima očka, četudi ne živijo skupaj, in da življenje poteka čim bolj v skladu z redom, ki ga je imel, preden sta se starša razšla!

Vse zgoraj napisano zahteva veliko strpnosti, zrelosti in modrosti obeh staršev (pa tudi starih staršev!), toda ob pravi ljubezni pri tem ni težav! Najhuje pri vsem je, da se je treba soočiti s samim seboj. S temno platjo ne

le drugega od staršev – na katero se z lahkoto burno odzivamo – temveč veliko bolj s svojo, ki jo zakrivamo in se z njo bojimo spogledati. A samo to je pot odrešitve in nadaljnjega osebnega razvoja, v katerem razočaranje, izgubo in osebno prizadetost lahko obrnete sebi in otroku v prid.

Življenje ni rožni vrt (pa še ta bi imel trnje ...) niti ena sama sončna pomlad. Je mešanica skeleče mrzlih zim in veliko prevročih poletij, nežne pomladi in barvitih, s plodovi obloženih jeseni. Polno ga živimo le, če vse, kar nam prinese, sprejmemo, uživamo in zdržimo najbolje, kar zmoremo in predvsem kakor zahtevajo od nas okoliščine. Hudovati se nad njimi je nesmiselno in neučinkovito. Ko dežuje, je dobro obuti si škornje, vzeti nepremočljiv suknjič in dežnik, če ne želimo biti do kože mokri. In ko pripeka sonce, se je dobro zaščititi s kremo in kak klobuk prav tako ne bo odveč. Vsega tega ne moremo spremeniti. Vplivamo lahko le na to, kako se bomo na okoliščine, v katerih smo se znašli (»vremenske razmere«) – odzvali.

Stopiti je treba v deževen dan, pa tudi v tistega s soncem obsijanega. Sicer življenje odteče mimo nas. In tistih, ki jih ljubimo. Tega pa si ne želimo, mar ne?